

ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ДО ФОРМУВАННЯ ЕСТЕТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДИТИНИ

У статті теоретично обґрунтовано особливості підготовки майбутнього вчителя до формування естетичної культури дитини, уточнено в теоретико-педагогічному аспекті поняття "готовність", визначено важливість проблеми дослідження в соціальному аспекті. Розглянуто естетичну підготовку студентів як одне з найважливіших завдань сучасної освіти.

Ключові слова: естетична культура, культура, готовність, уміння, інтеграція, естетика.

Модернізація системи освіти в Україні є пріоритетним завданням, реалізація якого передбачає підвищення рівня кадрового потенціалу професіоналізму та конкурентоспроможності працівників освіти. Зазначений аспект особливо актуальний для системи вищої педагогічної освіти.

У сучасних педагогічних вищих навчальних закладах посилюється орієнтація на кінцевий результат: формування особистості фахівця, його морального й творчого потенціалу, досягнення останнім високого рівня знань, умінь та навичок й формування потреби в постійному самовдосконаленні, самовихованні та засвоєнні норм загальної й професійної культури.

Сьогодення потребує систематичного оновлення змісту багаторівневої підготовки фахівців, застосування прогресивних технологій навчання, форм організації освітнього процесу. Дидактичний ефект у цьому разі досягається завдяки тому, що створюються необхідні умови для оптимальної організації педагогічного процесу відповідно до принципів і закономірностей безперервного професійного навчання, посилюється розвивальна функція змісту сучасної освіти, вирішується проблема мотивації до навчання.

Вищий навчальний заклад нового типу має забезпечити якісно новий рівень підготовки кадрів, тому інноваційний характер діяльності педагогічних кадрів вимагає послідовної реалізації концепції безперервності освіти й удосконалення професійної майстерності викладачів. Особливе місце в зазначеному процесі посідає естетична культура педагога як важлива складова його професійно-педагогічної культури, що дає йому змогу ефективно здійснювати професійну діяльність у нових організаційно-педагогічних умовах, що постійно змінюються. Все вищезазначене зумовлює необхідність вивчення й розробки проблеми підвищення готовності майбутнього вчителя до активної освітньої діяльності.

З метою вирішення зазначеної проблеми необхідно не тільки й не стільки вдосконалювати методику викладання в педагогічному навчальному закладі, скільки виходити на новий рівень дидактичної культуротворчості.

Для здійснення вільної, варіативної освіти, що повністю задовольнить соціальні потреби, необхідний педагог, який має сучасне педагогічне мислення, потребу в здійсненні повноцінної професійно-педагогічної діяльності, сформовані дидактичні ціннісні орієнтації, володіє технологіями навчання й формами взаємодії між учасниками педагогічного процесу, прагне до особистісної та професійної самореалізації.

Іншими словами, йдеться про виокремлення естетичної культури майбутнього фахівця як інтегруючої складової його професійної культури, продиктованої певними обставинами: підвищенням вимог до рівня професіоналізму майбутніх учителів, їх загальної й професійної культури; необхідністю системного формування естетичної культури майбутніх фахівців початкової ланки освіти з урахуванням реалізації освітніх потреб щодо особистості фахівця; необхідністю вирішення суперечності між рівнем завдань сучасної освіти й наявним рівнем культури майбутніх фахівців.

Такий підхід зумовлює необхідність усебічного наукового аналізу проблеми підготовки майбутнього вчителя до формування власної культури загалом, та естетичної культури дитини зокрема. Теоретичне осмислення особливостей цього процесу, обґрунтування педагогічних умов будуть сприяти підвищенню ефективності дидактичної діяльності майбутнього фахівця.

Розв'язання найважливіших завдань, що стоять перед вітчизняною освітою загалом і початковою школою як її базовою ланкою зокрема, потребує якісного вдосконалення системи професійної підготовки вчителя.

У наукових працях висвітлено загальні проблеми підготовки майбутнього вчителя (А. Алексюк, В. Алфімов, В. Євдокимов, Л. Кондрашова, Л. Рувінський, В. Сластьонін, Є. Хриков та ін.), способи вдосконалення навчального процесу у вищій школі (А. Верхола, В. Загвязінський, М. Євтух, В. Лутай, О. Мороз, О. Сердюк та ін.), формування професійної готовності до педагогічної діяльності (В. Кан-Калик, Н. Кузьміна, Н. Тализіна, Л. Хитяєва та ін.), зокрема, естетичної культури вчителя (В. Бутенко, М. Веселовський, Л. Дементьєва, В. Кузь, С. Мельничук, Г. Падалка, О. Рудницька та ін.) і готовності до естетично-виховної роботи в школі (Л. Масол, Н. Миропольська, В. Орлов, В. Сергєєв, Т. Сусллова, А. Щербо та ін.).

Фундаментальне значення для розвитку теорії й практики формування педагогічної культури мають концепції безперервної професійно-педагогічної освіти Т. Браже, А. Даринського, Р. Жданова, Ю. Кулюткіна, В. Онушкіна, Я. Турбовського, Т. Шамової та ін.

Багато вчених зверталось до розробки різних сторін загальнодидактичної підготовки учителів (Ю. Бабанський, Н. Кузьміна, М. Молчанова, О. Молчанюк, Л. Подимова, Т. Полякова, Н. Шайденко), дидактичних умінь (О. Абдуліна, В. Подзолков, Л. Спирін, Т. Шайденкова, О. Щербаков), дидактичних здібностей (Ф. Гоноболін, Н. Левітів, В. Крутецький),

творчого мислення педагога (А. Брушлинський, С. Рубинштейн, Т. Танько та ін.).

Метою статті є теоретичне обґрунтування особливості підготовки майбутнього вчителя до формування естетичної культури дитини.

Незважаючи на наявність значної кількості досліджень у галузі формування професійно-педагогічної культури, її видів, глибоку розробку системи подолання проблем в навчанні, в існуючій системі підготовки педагогічних кадрів відсутні спеціальні програми й технології підготовки викладачів у зазначеному аспекті дослідження. Водночас динамічні зміни в системі освіти ставлять нові завдання щодо визначення змісту й форм роботи, зумовлених необхідністю оперативної підготовки сучасного учителя до роботи в нових педагогічних умовах, створюваних освітньою системою держави.

Ми впевнені, без ґрунтовної підготовчої роботи у сфері педагогічної освіти на рівні одного покоління вчителювання не можна здійснити практично масовий перехід від традиційної системи освіти, що створювалася рядом поколінь, до варіативної системи, досягти високої продуктивності в сучасному процесі навчання, забезпечити зв'язок стандартів із загальноосвітніми тенденціями розвитку освіти.

Водночас накопичений у педагогіці й суміжних з нею науках значний теоретичний і фактичний матеріал, на наш погляд, недостатній для вирішення суперечності між потребами суспільства у викладачах та вчителях з високим рівнем професійної підготовки й загальної культури та системою професійної освіти, що має забезпечити формування конкурентоспроможного фахівця. Недостатньо розроблені науково-методичні основи формування естетичної культури учителя як основного фактора, який сприяє ефективному вирішенню завдання щодо формування естетичної культури дитини.

Результати аналізу наукової літератури та стану підготовки студентів у вищих педагогічних навчальних закладах свідчать, що досі відсутня перспективна концепція підготовки майбутнього вчителя до формування естетичної культури дитини. Елементи зазначеної діяльності не об'єднані цілісною концепцією, інколи випадкові, частково подані в окремих навчальних дисциплінах. Їх розглядали лише як другорядні.

На наш погляд, перш ніж обґрунтувати основні аспекти підготовки майбутніх учителів до формування естетичної культури особистості, слід уточнити в теоретико-педагогічному аспекті поняття "готовність", визначити умови формування естетичної культури в майбутніх учителів. У соціальному аспекті важливість проблеми дослідження зумовлена дефіцитом творчої діяльності – як професійної, так і загальної (культури мислення, спілкування тощо). У педагогічному аспекті підготовка педагогів, що спрямована на розвиток естетичної культури дитини, є вагомим складовим елементом формування гармонійної особистості як найбільшої цінності в демократичному суспільстві.

Як відомо, проблему готовності людини до різних видів діяльності почали розробляти психологи й педагоги з кінця 50-х – початку 60-х рр. ХХ ст. Науковці розглядають готовність як фундаментальну умову успішного виконання будь-якої діяльності, але слід визнати, що труднощі вивчення шляхів та умов формування готовності до тієї чи іншої діяльності в багатьох випадках зумовлені відсутністю єдиного трактування психологічного змісту такої готовності.

У словнику В. Даля “готовність” визначено як стан або властивість готового”, а поняття “готовий” означає “який приготувався до будь-чого” [3, с. 387–388]. У словнику С. Ожегова поняття “готовність” подано як “згоду зробити що-небудь”, “стан, при якому все зроблено, все готово для будь-чого” [8, с. 122]. У педагогічній енциклопедії та педагогічному словнику значення цього поняття не розкрито. Між тим, його дуже широко вживають педагоги та психологи.

Розглядаючи готовність як стійку характеристику особистості, вищезазначені автори до її структури зараховують: позитивне ставлення до будь-якого виду діяльності, професії; адекватні вимоги діяльності, професії, риси характеру: здібності, темперамент, мотивації; необхідні для успішної діяльності знання, навички, уміння; стійкі, професійно важливі особливості сприйняття, уваги, мислення, емоційних та вольових процесів.

Отже, готовність – це необхідний фактор успішної діяльності людини.

Взаємозв’язок педагогічної діяльності та професійної готовності виявляється в тому, що, по-перше, готовність як активний стан особистості породжує діяльність; по-друге, готовність є результатом діяльності; по-третє, готовність як якість особистості визначає установки на професійну діяльність. Отже, готовність забезпечує певний рівень педагогічної діяльності та охоплює професійні погляди, переконання, професійні знання, уміння здійснювати діяльність, оцінювати її результати. Досягнення мети здійснюється суб’єктами системи шляхом реалізації змісту професійної підготовки, який визначається на основі професіограми вчителя як моделі, що відбиває мету педагогічної системи, тобто мета є основою для вибору необхідних форм і методів професійної підготовки.

Різні підходи до трактування готовності до тих чи інших видів педагогічної діяльності зумовлені, на нашу думку, як специфікою структури діяльності, так і незбіганням теоретичних підходів дослідників: одні з них розглядають готовність до педагогічної діяльності на особистісному фоні, інші – на функціональному.

Проведений нами аналіз досліджень, присвячених формуванню готовності до тих чи інших видів педагогічної діяльності, дає змогу сформулювати робоче визначення: готовність до педагогічної діяльності, того чи іншого її виду є інтегральним утворенням, яке включає в себе професійно значущі якості особистості, сукупність необхідних для зазначеної діяльності загальних та спеціальних знань, умінь, навичок і потреби в здійсненні цієї діяльності.

Аналізуючи вищезазначене, очевидною є необхідність звернутися до розгляду поняття “уміння”. Під педагогічними вміннями як важливими компонентами певного виду готовності ми розуміємо синтез психолого-педагогічних та предметно-специфічних знань, розумових і практичних дій, спрямованих на виконання педагогом своїх функцій.

Уміння передбачають свідоме оволодіння діяльністю. “Правильно сформовані уміння – стверджує О. Кабанова-Меллер, – засновані на знаннях способу дії” [6, с. 7–8].

Як відомо, уміння є формою функціонування теоретичних знань.

У педагогіці існує думка про доцільність розмежування найзагальніших, так званих **інтегральних** або **“наскрізних”** умінь, які є невід’ємним компонентом діяльності педагога будь-якої спеціальності під час організації певного виду діяльності особистості, та **приватних** умінь.

Найзагальнішими вміннями є, на наш погляд, уміння педагогічно мислити й діяти, які щільно пов’язані з вміннями теоретично аналізувати факти та явища. Поєднує ці вміння те, що в їхній основі лежить процес переходу від конкретного до абстрактного, котрий може відбуватися на інтуїтивному, емпіричному й теоретичному рівнях. Доведення умінь до рівня теоретичного аналізу – одна з найважливіших ознак готовності викладача до процесу формування певних якостей особистості, зокрема естетичної культури та власного виду діяльності щодо організації цього процесу. Створення системи аналізу педагогічних фактів і явищ сприяє формуванню вміння педагогічно мислити й діяти, неминуче приводить до головного, “універсального” уміння – уміння вирішувати педагогічні завдання, що забезпечує гарантований результат у педагогічній діяльності.

Функціональність поняття “уміння” забезпечується успішним використанням знань і навичок, правильним їх застосуванням за нових і складних обставин. На відміну від навички, уміння передбачає наявність чіткого самоконтролю, активність свідомості, оволодіння узагальненими способами виконання дій. Дослідники М. Дьяченко, Л. Кандилович [4, с. 383] визначають такі властивості вміння, як значна рухливість порівняно з навичкою; узагальненість, що дає змогу успішно вирішувати поставлені завдання; свідомий характер виконання дії з можливістю її переходу у творчість.

Н. Кузьміна зазначає, що педагогічне вміння – це набута людиною здібність, сформована на основі знань і навичок виконувати певні види діяльності в певних умовах, що змінюються. Уміння – не механічна комбінація навичок, а новий сплав знань, навичок, цілеспрямованості й творчих можливостей учителя [7, с. 251–253].

Практикою доведено, що вміння й навички набувають значущості в процесі формування естетичної культури лише тоді, коли їх застосовують у процесі самостійної, свідомої діяльності. Цей процес, на нашу думку, не детермінований однозначно, тому що викладачі досягають далеко неоднакового рівня й результату в розвитку цього феномена.

Теоретичну готовність майбутнього фахівця в аспекті проблеми дослідження нерідко усвідомлюють лише як певну сукупність психолого-педагогічних і спеціальних знань, але формування знань, як було зазначено вище, не самоціль. Знання, що лежать у структурі досвіду незатребуваними, не будучи до того ж зведеними в систему, залишаються нікому не відомим надбанням. Тому, на наш погляд, необхідно враховувати форми прояву теоретичної готовності.

У реальному процесі спілкування викладач може займати або “суб’єкт-суб’єктну” або “суб’єкт-об’єктну” позицію. Для першої позиції характерна орієнтація на іншого, а педагогічні дії при цьому по своїй психологічній суті є взаємодією; друга – орієнтацією на себе, свій досвід, свої педагогічні погляди і педагогічні дії в цьому випадку є лише впливом. Оптимальною технологією спілкування є перша його модель – “суб’єкт-суб’єктна”, однак дані ряду досліджень і наш власний досвід педагогічної діяльності показують, що реально в практиці викладання переважає мовне “суб’єкт-об’єктне” спілкування.

У зв’язку із цим соціальну місію сучасної освіти ми вбачаємо в суспільній і педагогічній свідомості ідеалу педагога-гуманіста, педагога-майстра, педагога-артиста, педагога-митця, який має високий рівень загальної культури, та естетичної культури зокрема. Педагогічна діяльність такого вчителя-митця завжди є дією, сповненою високої краси, головним методом здійснення якої є педагогічний дотик душі вчителя до душі вихованця. Такий педагог викликає захоплення у своїх учнів і студентів, сам отримує естетичну насолоду від власної діяльності, стає фасилітатором позитивних естетичних емоцій і почуттів вихованців, а тому є Вчителем, на якого чекають.

Стати педагогом-майстром може кожен учитель, який цього прагне. Адже, за визначенням, поданим у “Педагогічній енциклопедії” [9, с. 426], педагогічна майстерність – це високе мистецтво педагогічної дії, доступне кожному, хто працює з покликанням і любить дітей.

А. Щербаков наголошує, що педагогічна майстерність – це синтез наукових знань, умінь, навичок, методичного мистецтва й особистісних якостей учителя, це вираження “всієї сукупності психічних властивостей останнього” [11, с. 255], зауважуючи при цьому, що передумовою формування педагогічної майстерності є момент становлення особистості.

Значний інтерес для дослідження процесу формування естетичної культури особистості має усвідомлення поняття “здібність”.

Більш змістовними, на нашу думку, можна вважати визначення дидактичних здібностей, наведені в наукових роботах працях Ф. Гоноболіним і В. Крутецьким. “Спостереження показують, – відзначав Ф. Гоноболін, – що найбільш важливою якістю вчителя є здатність робити матеріал зрозумілим учневі, викладати його доступно й просто” [1, с. 238]. Провівши експериментальне дослідження дидактичних здібностей у вчителя, автор довів, що “здібність вдало передавати дітям навчальний матеріал за-

лежить від трьох умов: 1) від особливостей учня, якого навчають; 2) від того, чого його вчать; 3) від того, як його навчають. Для першої умови необхідна здібність розуміти учня. Для другої ж і третьої умов потрібні правильна оцінка навчального матеріалу з погляду сприйняття його учнем, вдала реконструкція цього матеріалу щодо рівня розвитку дітей і вміле піднесення навчального матеріалу учням” [1, с. 232–274].

Отже, ми розуміємо, що говорити про процес підготовки майбутніх фахівців до формування естетичної культури дитини неможливо без усвідомлення понять “здібність”, яке частково розглянуто вище, та поняття “педагогічна культура”.

Поняття “професійно-педагогічна культура” визначене І. Ісаєвим як міра й спосіб творчої самореалізації особистості викладача в різноманітних видах педагогічної діяльності та спілкування, спрямованих на засвоєння, передачу й створення педагогічних цінностей і технологій [5, с. 219].

У процесі формування професійно-педагогічної культури вчений виділяє одну з головних тенденцій, що розкриває залежність формування професійно-педагогічної культури від рівня розвитку професійної свободи особи, її творчої самореалізації в педагогічній діяльності, вибору її стратегії й тактики.

Серед психолого-педагогічних умов формування професійно-педагогічної культури, виділених І. Ісаєвим, найбільш значущими для нашого дослідження є формування індивідуально-творчої концепції професійно-педагогічної діяльності викладача, що передбачає усвідомлення педагогічних цінностей і технологій; формування інноваційного середовища й включення викладача в процес створення, засвоєння та впровадження педагогічних нововведень; упровадження варіативних форм підвищення професійно-педагогічної й естетичної культури, орієнтованих на розвиток педагогічної свідомості та самосвідомості, педагогічного мислення й рефлексії, педагогічних здібностей і вмінь; диференціацію й індивідуалізацію формування загальної культури викладача.

На підставі нашого уявлення щодо педагогічної культури загалом та естетичної культури зокрема майбутнього фахівця як фундаментальних характеристик його особистості, які відображають двобічні відносини між людиною й соціально-педагогічним середовищем, слід виділити основні положення: усвідомити зміст, внутрішню структуру й функції такого складного та багатоаспектного поняття, як педагогічна культура, можна лише в процесі міждисциплінарного його вивчення, у результаті чого цілісне явище можна розглянути з різних позицій; педагогічна культура є явищем, що динамічно розвивається, тощо. У відповідні історичні періоди відбувається деяка модифікація її змісту й функцій, яка зумовлена реакцією особистості педагога на зміни педагогічної ситуації; маючи здатність до розвитку й відображення в особистісних структурах педагога особливостей культури певного народу, менталітету, рівня розвитку педагогічної теорії в конкретному суспільстві, педагогічна культура зберігає свої базові ознаки, які є ін-

тернаціональними: 1) систему духовно-світоглядних, ціннісних, комунікативних і діяльнісно-технологічних компонентів, які об'єднані свідомістю педагога, мають творчий характер та виконують випереджальну роль щодо рівня розвитку педагогічної теорії, суспільства, середовища; 2) культурологічну самореалізацію особистості викладача в саморегулювальному процесі організації розвивального навчання, сповненому життєвим змістом; 3) відображення цілісності особистості педагога, якості його особистісних і професійних компонентів, які сформувалися в результаті саморозвитку й впливу зовнішніх дій освітнього середовища.

Вищезазначене дає нам змогу зрозуміти суть складного явища в змістовному, функціонально-діяльнісному, індивідуально-особистісному планах й демонструє можливості культури виступати умовою та показником якості освітнього процесу.

На нашу думку, структура формування естетичної культури майбутнього вчителя початкової школи містить у собі такі компоненти: особистісну позицію (“Я-професійне”) як основу педагогічної діяльності й структуроутворювальний фактор; професійну компетентність; ціннісні орієнтації та переконання; педагогічне мислення; креативні здібності. Системотвірним елементом дидактичної культури загалом та естетичної культури зокрема є педагогічна діяльність викладача.

Продуктивність дидактичної діяльності ряд дослідників пов'язує з рівнем оволодіння педагогічною технологією.

У сучасній педагогічній літературі досі не існує єдиних, вичерпних визначень понять “освітні”, “педагогічні” технології. Деякі дослідники нараховують близько 300 трактувань цих термінів, що відрізняються за змістом. Одні науковці під терміном “технологія” розуміють управління педагогічними процесами, інші – способи організації діяльності учнів, різноманітні методи та прийоми досягнення педагогом навчальної мети [10, с. 256]. У глосарії термінів ЮНЕСКО поняття “педагогічна технологія” подано як конструювання й оцінювання освітніх процесів шляхом урахування людських, часових та інших ресурсів для досягнення освіти [2, с. 331].

Акцентуючи увагу на діяльності педагога як на процесі безперервного вирішення різних педагогічних завдань, науковці подають педагогічну технологію як сукупність науков-обґрунтованих способів організації педагогічної діяльності (у тому числі способів і педагогічного впливу на самого себе і на вихованців), здійснення яких приводить до оптимального вирішення поставлених завдань.

Педагогічна технологія відповідає на запитання: як (за допомогою яких методів, прийомів, засобів) досягти поставленої педагогічної мети, установлюючи порядок використання різних моделей навчання.

Незважаючи на різні підходи до пояснення суті та змісту педагогічної технології, вона покликана створювати оптимальні умови для розв'я-

зання практичних завдань і є процесом комплексного впливу на особистість, на формування її загальної культури.

Отже, очевидно, що майбутнє за системою навчання, яка вміщувалася б у схему *учень – технологія – учитель*, за якої учитель перетворюється на педагога-технолога, а учень стає активним учасником процесу навчання.

Аналізуючи цю схему процесу підготовки конкурентоспроможного фахівця, слід зазначити, що педагогічна діяльність, як і будь-яка інша, має не тільки кількісну міру, а і якісні характеристики. Якщо ми в процесі наукового пошуку розглядаємо естетичну культуру як якісну характеристику особистості, то рівень її сформованості можна правильно оцінити, на наш погляд, лише визначивши рівень творчого ставлення педагога до своєї діяльності, що відображає ступінь реалізації власних можливостей при досягненні поставлених цілей. Тому творчий характер педагогічної діяльності є найважливішою її об'єктивною характеристикою. Вона зумовлена тим, що різноманіття педагогічних ситуацій, їхня неоднозначність вимагають варіативних підходів до аналізу й вирішення завдань, які випливають із них.

Рівень прояву педагогічної творчості залежить від структури педагогічної діяльності й охоплює всі її сторони: конструктивну, організаторську, комунікативну та гностичну.

Творчий характер педагогічної діяльності, на наш погляд, не можна звести тільки до вирішення педагогічних завдань, тому що у творчій діяльності в єдності виявляються пізнавальний, емоційно-вольовий та мотиваційний компоненти особистості. Проте вирішення завдань, які спрямовані на розвиток тих або інших структурних компонентів творчого мислення (цілепокладання; аналіз, що вимагає подолання бар'єрів, певних стереотипів; перебір варіантів, класифікація й оцінка тощо), є найважливішою умовою розвитку творчого потенціалу особистості педагога.

Для творчості як специфічного виду людської діяльності поряд з "новизною" характерна й "прогресивність". С. Гольдентрихт зазначав, що природа людського діяння – створення, народження нового, прогресивного, сприятливого розвитку людини й суспільства. Сутність творчості несумісна з діяльністю ворожої людині. Такий підхід до сутності творчості асоціюється з ідеями гуманістичної педагогіки, з розвитком особистості, культури й суспільства. Творчість гуманна за своєю природою, оскільки вона обов'язково приведе до розвитку та саморозвитку особистості, культури й суспільства.

Підкреслюючи творчу природу естетичної культури, наголосимо, що культура – це завжди творчість з усіма характеристиками творчого акту, вона завжди розрахована на адресата, на діалог, а "засвоєння" її – процес особистісного відкриття, створення світу культури в собі, співпереживання й співтворчості, де кожний знову знайдений елемент культури не перекреслює, не заперечує попередній шар культури.

Висновки. Отже, здатність до постійного професійно-особистісного вдосконалювання шляхом максимально можливої реалізації власних твор-

чих сил й дидактичної культуротворчості є однією з найважливіших складових естетичної культури майбутнього вчителя як професіонала.

Високий рівень естетичної культури майбутнього вчителя має впливати на формування здібностей дитини сприймати прекрасне в навколишньому середовищі й мистецтві, на розвиток естетичних почуттів, суджень, смаків, умінь, творчих здібностей, потреби брати участь у створенні прекрасного в житті та художній творчості. Це безперервний процес, що триває впродовж життя людини, коли усуваються суперечності між рівнем естетичної культури людства та володінням цією культурою (естетичним досвідом) окремою особистістю в кожний конкретний період її життєдіяльності. Це оптимальна форма оволодіння навичками творення та сприйняття краси, передачі естетичного досвіду індивіда шляхом цілеспрямованої діяльності.

Список використаної літератури

1. Гоноболин Ф. Н. Психологічний аналіз педагогічних здібностей // Здібності й інтереси / Ф. Н. Гоноболин. – Москва : АПН РСФСР, 1962. – С. 232–274.
2. Гончаренко С. У. Технологія навчання С. У. Гончаренко // Український педагогічний словник. – Київ : Либідь, 1997. – С. 331.
3. Даль В. И. Толковый словарь живого великорусского языка : в 4 т. / В. И. Даль. – Москва : Русский язык, 2000. – Т. 1: А–З. – 699 с.
4. Дьяченко М. И. Психология высшей школы / М. И. Дьяченко, Л. А. Кандыбович. – Минск : БГУ, 1981. – 383 с.
5. Ісаєв І. Ф. Теорія й практика формування професійно-педагогічної культури викладача вищої школи / І. Ф. Ісаєв. – Москва : Московський пед. гос. ун-т ім. В. І. Леніна ; Белгород : Белгородський гос. пед.інст-т ім. М. С. Ольшанського, 1993.– 219 с.
6. Кабанова-Меллер Е. Н. Учебная деятельность и развивающее обучение / Е. Н. Кабанова-Меллер. – Москва : Знание, 1981. – С. 7–8.
7. Кузьміна Н. В. Рівні педагогічних здібностей і проблеми соціальної перцепції / Н. В. Кузьміна // Теоретичні й прикладні проблеми психології пізнання людьми один одного : тези доповідей / Н. В. Кузьміна. – Краснодар : Знання, 1975. – С. 251–253.
8. Ожегов С. И. Толковый словарь русского языка / С. И. Ожегов, Н. Ю. Шведова. – 4-е изд., доп. – Москва : Азбуковник, 2000. – С. 122.
9. Педагогическая энциклопедия : в 4 т. / под. ред. И. А. Каирова. – Москва : Советская энциклопедия, 1986. – Т. 4. – 426 с.
10. Селевко Г. К. Современные образовательные технологии / Г. К. Селевко. – Москва : Народное образование, 1998. – 256 с.
11. Учеб. пособ. для студентов пед. ин-тов / А. А. Алексеев, И. А. Архипова, В. Н. Бабий, А. И. Щербаков и др. ; под ред. А. И. Щербакова. – Москва : Просвещение, 1987. – 255 с.

Стаття надійшла до редакції 15.09.2014.

Пилипенко Н. В. Особенности подготовки будущего учителя к формированию эстетической культуры ребенка

В статье теоретически обосновываются особенности подготовки будущего учителя к формированию эстетической культуры ребенка, уточняется в теоретико-педагогическом аспекте понятия “готовность”, определяется важность проблемы исследования в социальном аспекте. Рассматривается эстетическая подготовка студентов как одна из важнейших задач современного образования.

Ключевые слова: эстетическая культура, культура, готовность, умения, интеграция, эстетика.

Pylypenko N. Features Training Future Teachers to the Formation of Aesthetic Culture of the Child

This paper theoretically justifies the features of training future teachers to the formation of aesthetic culture of the child, said in theoretical and pedagogical aspects of the concept of “readiness”, defines the importance of research in the social aspect. The problem of aesthetic education students as one of the most important problems of modern education. The basic element in particular need of quality improvement of training of teachers is to resolve the major challenges facing the national education in general and elementary schools. The author concludes that readiness – a necessary factor in successful activity. Theoretical willingness future specialist in research aspect of the problem is often recognized only as a certain set of psychological and pedagogical expertise. The author believes that communication is the best technology “subject-centered” model. In this article the author also considers the social and pedagogical consciousness necessary to create the ideal teacher, humanist, teacher, master, teacher, artist, teacher-artist who has a high level of general culture in general, and aesthetic culture in particular. The author believes that a high level of aesthetic culture of the future teacher has to influence the ability to accept wonderful child in the environment and the arts, the development of aesthetic feelings, opinions, tastes, skills, creativity, need to participate in creating a beautiful life and artistic creation. This is an ongoing process that continues throughout life, resolving the contradiction between the level of aesthetic culture of humanity and possession of this culture (aesthetic experience) separate the individual at any given period of her life.

Key words: aesthetic culture, a culture, a willingness, ability, integration, aesthetics.